

Papur tystiolaeth Llywodraeth Cymru ar bolisi ynglŷn â'r Economi a Masnach

14/11/2024

Mae'r papur hwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am rai o'r gweithgareddau yn ein portffolios ers inni gael ein penodi'n Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a Chynllunio ac yn Weinidog Diwylliant, Sgiliau a Phartneriaeth Gymdeithasol ym mis Medi 2024. Ers i Ysgrifennydd y Cabinet blaenorol a oedd yn gyfrifol am yr Economi ac Ynni ddod i'w sesiwn graffu gyffredinol ym mis Mehefin, bydd y Pwyllgor yn nodi bod swyddi a thwf gwyrdd bellach yn un o brif flaenoriaethau Llywodraeth Cymru. Mae cynnwys y papur hwn yn dangos y gwaith sy'n mynd rhagddo gennym i gyflawni'r blaenoriaethau fel y'u hamlinellwyd yn y Genhadaeth Economaidd. Mae hefyd yn manylu ar y ffordd rydym yn gweithio gyda Llywodraeth y DU sydd newydd ei sefydlu, gan weithio gyda'n gilydd, a thrwy barchu datganoli, er mwyn creu'r amodau sydd eu hangen i gynhyrchu twf economaidd a chyfleoedd cyflogaeth i bawb.

Ar adeg ysgrifennu, rydym yn aros i Lywodraeth y DU gyhoeddi Cyllideb yr Hydref. Felly, mae cynnwys y papur hwn wedi cael ei baratoi cyn y digwyddiad hwnnw. Edrychwn ymlaen at drafod y materion hyn a mwy â'r Pwyllgor ym mis Tachwedd.

Cynnwys

1.	Blaenoriaethau / Gweithio gyda Llywodraeth y DU.....	3
2.	Masnach	5
	Masnach rhwng Cymru ac Iwerddon.....	6
3.	Sgiliau	7
4.	Cyflogadwyedd.....	10
5.	Partneriaeth Gymdeithasol a Gwaith Teg	12
6.	Technoleg	14

1. Blaenoriaethau / Gweithio gyda Llywodraeth y DU

Mae'r bennod hon yn nodi rhai o'r blaenoriaethau cyffredinol sy'n llywio'r cyfeiriad presennol, yn ogystal â meysydd lle rydym yn gweithio gyda Llywodraeth y DU.

1. Ym mis Medi, gorffennodd y Prif Weinidog ei hymarfer gwrandio drwy amlinellu ei huchelgais i ysgogi cynnydd mewn pedwar maes, gan gynnwys hyrwyddo swyddi a thwf gwyrdd. Ym mhortffolio'r Economi, Ynni a Chynllunio, mae'r Genhadaeth Economaidd: Blaenoriaethau ar gyfer Economi Gryfach eisoes yn nodi'r pedwar maes blaenoriaeth cenedlaethol sy'n cyd-fynd â blaenoriaethau'r Prif Weinidog:
  - Pontio cyfiawn a ffyniant gwyrdd
  - Platfform i bobl ifanc, gwaith teg, sgiliau a llwyddiant
  - Partneriaethau cryfach ar gyfer rhanbarthau cryfach a'r economi bob dydd
  - Buddsoddi ar gyfer twf
2. Mae'r Genhadaeth yn nodi cyfeiriad y llywodraeth hon ac yn disgrifio ei strategaeth economaidd genedlaethol. Ceir hefyd nifer o bolisiâu/strategaethau 'bwydo' a thraws-sector, sy'n cyd-fynd â'r Genhadaeth, gan gynnwys y Strategaeth Arloesi, Strategaeth Ddigidol i Gymru, Fframwaith Gweithgynhyrchu Cymru, Cynllun Cyflawni'r Economi Sylfaenol, a Chynllun Gweithredu'r Sector Manwerthu.
3. Mae'r Genhadaeth Economaidd yn cyd-fynd â llawer o'r uchelgeisiau yn y Papur Gwyrdd ar Strategaeth Ddiwydiannol y DU. Bwriadwn weithio mewn partneriaeth â Llywodraeth y DU a'r gweinyddiaethau datganoledig eraill er mwyn sicrhau bod buddiannau economaidd Cymru yn elfen greiddiol o'r strategaeth pan gaiff ei chyhoeddi yn ystod gwanwyn 2025. Nid rhywbeth a wneir i ni yw hyn ond maes lle mae Cymru yn cael ei gwerthfawrogi am ei chyfraniad at dwf y DU.

4. Er bod polisi economaidd wedi'i ddatganoli i Gymru, mae nifer o feysydd lle rydym hefyd yn gweithio gyda Llywodraeth y DU er budd economi ehangach Cymru. Mae hyn yn cynnwys y Bargeinion Dinesig a Thwf, Porthladdoedd Rhydd, Parthau Buddsoddi, y sector niwclear a'r sector dur a llawer mwy. Rydym yn cyfarfod â Llywodraeth newydd y DU yn rheolaidd er mwyn ysgogi cynnydd o ran y mentrau hyn. Ym Mhort Talbot, gwnaethom weithio gyda Llywodraeth y DU i ryddhau £13.5m o'r Gronfa Cymorth Cyflogaeth i helpu gweithwyr unigol i ddod o hyd i swyddi, dysgu sgiliau newydd ac ennill cymwysterau mewn meysydd lle ceir swyddi gwag yn sgil penderfyniad Tata Steel UK i newid i brosesau gwneud dur gwyrddach. Rydym yn parhau i ymgysylltu â Llywodraeth y DU ar faterion sy'n ymwneud ag Wylfa a Thrawsfynydd.
5. Yn y portffolio Diwylliant, Sgiliau a Phartneriaeth Gymdeithasol, y strategaethau canlynol sy'n sbarduno'r agenda yn bennaf mewn meysydd megis sgiliau a chyflogadwyedd:
  - Y Cynllun Cyflogadwyedd a Sgiliau (Mawrth 2022), sy'n nodi'r camau gweithredu y mae Llywodraeth Cymru yn eu cymryd i gefnogi sgiliau a chyflogadwyedd yn yr economi ar ôl y pandemig.
  - Cynllun Gweithredu Sgiliau Sero Net (Chwefror 2023).
  - Datganiad Polisi Prentisiaethau yng Nghymru (Chwefror 2024).
  - Adolygiad o gymwysterau galwedigaethol yng Nghymru: adroddiad (Medi 2023)
6. Fel yn achos ein mentrau economaidd, rydym yn gweithio gyda Llywodraeth y DU er budd y cyhoedd yng Nghymru. Er enghraifft, o ran y Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol er mwyn sicrhau hygrdedd cymwysterau a chefnogi'r gallu i'w trosglwyddo a symud sgiliau a chymhwysedd galwedigaethol rhwng rhanbarthau, gwledydd a sectorau. Hefyd, rydym yn ymgysylltu'n agos â chyd-Weinidogion yn Llywodraeth y DU ar rôl Skills England a'r 'ardoll twf a swyddi' newydd.

2. Masnach

Mae'r bennod hon yn crynhoi'r ffordd rydym yn llunio polisiau masnach ac yn helpu cwmnïau o Gymru i werthu eu nwyddau a'u gwasanaethau'n fyd-eang.

7. Ym mis Gorffennaf 2024, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru Ddull Llywodraeth Cymru o Ymdrin â Pholisi Masnach. Mae'r ddogfen yn nodi sut rydym yn ymdrin â pholisi masnach o safbwynt Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.
8. Maes trawsddisgyblaethol yw Polisi Masnach. Mae'n gweithio ar draws y llywodraeth i ddeall sut y gallai'r cyfleoedd a'r risgiau sy'n deillio o Gytundebau Masnach Rydd newydd, a materion polisi masnach ehangach effeithio ar economi a phobl Cymru.
9. Mae swyddogion Polisi Masnach yn gweithio gyda'r Adran Busnes a Masnach yn bennaf, ond maent hefyd yn ymgysylltu ag adrannau gwahanol, megis Defra, ar faterion polisi penodol.
10. Ochr yn ochr â hyn, mae ein Cynllun Gweithredu Allforio i Gymru wedi rhoi rhaglen gynhwysfawr o gymorth i fusnesau yng Nghymru ar waith i'w helpu i ddatblygu eu hallforion, gan gynnwys:
  - Ysbrydoli busnesau i allforio, gan gynnwys arddangos allforwyr llwyddiannus o Gymru ('Esiamplau Allforio'); cyflawni rhaglen benodol i annog busnesau allforio newydd a chynaliadwy yng Nghymru; a, chynnal y cynadleddau allforio blynyddol 'Archwilio Allforio Cymru'.
  - Meithrin y gallu i allforio, gan gynnwys drwy ein tîm o Gynghorwyr Masnach Ryngwladol sydd wedi'u lleoli ledled Cymru sy'n rhoi cymorth un i un i fusnesau ynglŷn ag allforion; cyflawni'r fenter Clystyrau Allforio; rhoi cymorth digidol ar-lein ar gyfer allforion drwy 'Hyb Allforio'; yn ogystal â chyflawni rhaglen o weminarau a seminarau yng Nghymru ar allforio er mwyn meithrin gwybodaeth fusnes a'r hyder i allforio.
  - Dod o hyd i Gwsmeriaid a Chyrraedd y Farchnad, gan gynnwys cymorth i fusnesau nodi cwsmeriaid tramor newydd; cyflawni rhaglen flynyddol gynhwysfawr o deithiau masnach ac arddangosfeydd i farchnadoedd

allweddol; a chymorth i fusnesau unigol i deithio'n annibynnol dramor i sicrhau busnes allforio newydd.

Masnach rhwng Cymru ac Iwerddon

11. Mae Iwerddon yn farchnad bwysig i Gymru – dyma ein trydedd gyrchfan allforio fwyaf a'n chweched mewnfuddsoddwr mwyaf.
12. Yn 2023-24, roedd nwyddau a allforiwyd o Gymru i Iwerddon yn werth £2.5 biliwn, sef tua 13 y cant o allforion Cymru, sy'n golygu mai Iwerddon yw trydedd farchnad allforio fwyaf Cymru (ar ôl UDA a'r Almaen).
13. Mae tua 85 o gwmnïau o dan berchnogaeth Wyddelig yng Nghymru, sy'n cyflogi 6,600 o bobl. Iwerddon yw ein chweched mewnfuddsoddwr mwyaf (dros y cyfnod o 2012-13 hyd yma) gyda 38 o fuddsoddiadau, sy'n diogelu neu'n creu 2,600 o swyddi.
14. Cydnabuwyd y gydberthynas hollbwysig hon yng Nghyd-ddatganiad a Chynllun Gweithredu ar y Cyd Iwerddon-Cymru yn 2021, sy'n gytundeb dwyochrog 5 mlynedd yn ymrwymo i gydweithredu a dysgu a rennir mewn chwe maes allweddol, gan gynnwys yr economi a masnach. Yn dilyn ymweliad y Prif Weinidog ag Iwerddon ym mis Hydref 2024, ceir ymrwymiad i wneud cyd-ddatganiad ag Iwerddon yn y dyfodol lle y bydd lle amlwg i fasnach a buddsoddi.

3. Sgiliau

Mae'r bennod hon yn crynhoi'r hyn rydym yn ei wneud i sicrhau bod gan Gymru system sgiliau sy'n gweithredu'n dda.

15. Dehonglir system sgiliau sy'n gweithredu'n dda yn aml fel un lle mae'r cyflenwad o sgiliau a'r galw am sgiliau yn gweithio'n effeithiol heb fod achosion mawr o ddiffyg cyfatebiaeth. Mae'r elfennau sy'n creu system sgiliau lwyddiannus yn gymhleth, yn yr ystyr bod y cymorth yn dibynnu ar gyngor gyrfaedd da, bod cyflogwyr yn gallu nodi'r sgiliau y maent yn chwilio amdanynt a bod unigolion sydd â'r sgiliau angenrheidiol ar gael a bod hynny yn cynnwys partneriaid ym mhob rhan o'r system yn gweithio gyda'i gilydd. Mae hyn yn cwmpasu:
  - Cynllun Gweithredu Sgiliau Sero Net (Chwefror 2023)
  - Datganiad Polisi Prentisiaethau yng Nghymru (Chwefror 2024)
  - Adolygiad o gymwysterau galwedigaethol yng Nghymru: adroddiad (Medi 2023)
16. Ceir dau borth cenedlaethol i gael cymorth – un i gyflogwyr (Busnes Cymru); un i unigolion (Gyrfa Cymru/Cymru'n Gweithio):
  - Gyrfa Cymru: mae'n darparu gwasanaeth sy'n rhoi arweiniad diduedd ar yrfaedd a chymorth cyflogadwyedd i bobl o bob oedran ledled Cymru.
  - Cymru'n Gweithio: sy'n cael ei ddarparu gan Gyrfa Cymru, ac sy'n targedu pobl ifanc 16+ oed sy'n chwilio am waith, hyfforddiant neu sydd am ddatblygu eu gyrfaedd.
17. Mae Cymru'n Gweithio yn rhoi cyngor ac arweiniad gyrfaedd sy'n benodol i amgylchiadau unigolyn. Mae'n darparu cymorth yng nghanol trefi, lleoliadau allgymorth cymunedol, ar-lein neu dros y ffôn. Mae hefyd yn cydgysylltu â phartneriaid a chyflogwyr ar ran grwpiau cwsmeriaid (dod o hyd i swyddi gwag, cyfleoedd ac ati).
18. Mae Cymru'n Gweithio hefyd yn cyhoeddi bwletin swyddi sy'n tynnu sylw at filoedd o swyddi sy'n paru â meini prawf penodol y rhai sy'n chwilio am waith,

boed hynny mewn sector, maes diddordeb neu ardal ddaearyddol benodol, yn ogystal â rhoi trosolwg o swyddi gwag cyffredinol.

19. Rydym yn ymgymryd ag amrywiaeth o waith yn Llywodraeth Cymru i hyrwyddo'r agenda, fel a ganlyn:
20. Rydym yn gweithredu ar sail y DU gyfan o ran y Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol, er mwyn sicrhau hygrededd cymwysterau a chefnogi'r gallu i'w trosglwyddo a symud sgiliau a chymhwysedd galwedigaethol rhwng rhanbarthau, gwledydd a sectorau.
21. Ym mis Mehefin, gwnaethom gyhoeddi crynodeb o'r ymatebion i'n hymgyngghoriad ar Sgiliau Sector Sero Net, a oedd wedi'i anelu at gasglu rhagor o wybodaeth am anghenion sgiliau ar gyfer y gweithlu presennol a gweithlu'r dyfodol. Mae'r canlyniad yn helpu i lywio Mapiau Ffordd Sgiliau Sector, rydym yn gobeithio eu cyhoeddi'n ddiweddarach yn ystod yr hydref, ac a fydd yn cynnwys cerrig milltir allweddol, gofynion sgiliau a gofynion y gweithlu ar gyfer pob sector allyriadau, gan gynnwys Cynhyrchu Trydan a Gwres (Adnewyddadwy), Adeiladau Preswyl a Defnydd Tir.
22. Erys cryfhau Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol yn un o ymrwymïadau'r Rhaglen Lywodraethu ac rydym wedi cynyddu eu cyllideb i £1.16 miliwn y flwyddyn (fel cyfanswm). Gwnaethom hefyd symud i drefniadau Cymorth Grant tair blynedd mwy strategol o 2022, yn unol ag argymhellion Pwyllgor yr Economi, Seilwaith a Sgiliau, yn dilyn ei ymchwiliad i'r Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol. Mae gwaith yn parhau i fynd rhagddo i benderfynu sut y bydd y Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol yn gweithio gyda Medr o ran pennu blaenoriaethau ar gyfer darparu prentisiaethau ac ar gyfer y sector addysg bellach.
23. Bydd dros £143 miliwn yn cael ei fuddsoddi mewn prentisiaethau o safon y flwyddyn hon. Bydd y buddsoddiad hwn yn ein helpu i gyflawni ein hymrwymiad yn y Rhaglen Lywodraethu i barhau â'r targed o 100,000 o brentisiaethau yn ystod tymor y Senedd. Rydym yn parhau i hyrwyddo a blaenoriaethu prentisiaethau o safon, gan gynnwys y rhai mewn sectorau lefel uwch, mwy technegol, a chefnogi prentisiaethau STEM a pharodrwydd ar gyfer sero net. Rydym hefyd yn ymrwymedig i gynyddu nifer y gradd-brentisiaethau.
24. Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn cynnwys ymrwymiad i ehangu gradd-brentisiaethau. Rydym wedi datblygu darpariaeth newydd ar gyfer y diwydiant rheilffyrdd ac, o fis Medi 2024, bydd llwybrau gradd-brentisiaethau

adeiladu ar gael ym maes rheoli adeiladu, peirianeg sifil, mesur meintiau a thirfesur. Mae nifer y llwybrau digidol hefyd wedi cael ei ehangu. Cwtogwyd ar unrhyw ehangu pellach gan bwysau cyllidebol.

- 25.** Rydym yn ymgysylltu'n agos â chyd-Weinidogion yn Llywodraeth y DU ar rôl Skills England a'r 'ardoll twf a swyddi' newydd.
- 26.** Mae Cymru Greadigol wedi bod yn allweddol o ran sicrhau dwy gyfran o gyllid sgiliau gan Sefydliad Ffilmiau Prydain, sy'n werth cyfanswm o £1,050,000. Sicrhawyd £900,000, dros ddwy flynedd, ar gyfer Clwstwr Sgiliau newydd yng Nghymru gan Sefydliad Ffilmiau Prydain; Y Siop Un Stop Bydd hon yn ceisio rhoi cyfeiriadau clir at gyngor, hyfforddiant a chyfleoedd gyrfaedd i newydd-ddyfodiaid a'r rhai yng nghanol eu gyrfaedd fel ei gilydd, gyda ffocws ar ddatblygu gweithlu sector mwy cynhwysol a chynrychioliadol yn y diwydiannau sgrin.

4. Cyflogadwyedd

Mae'r bennod hon yn nodi sut rydym yn cefnogi cyflogadwyedd ledled Cymru.

- 27.** Mae Cymru Gryfach, Decach a Gwyrddach: Cynllun Cyflogadwyedd a Sgiliau (y "Cynllun") yn parhau i gynnig dull cydweithredol a chydgysylltiedig i Lywodraeth Cymru gefnogi cyflogadwyedd a sgiliau yng Nghymru.
- 28.** Mae'r Cynllun (a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2022) yn nodi'r camau gweithredu y mae Llywodraeth Cymru yn eu cymryd i gefnogi sgiliau a chyflogadwyedd yn yr economi ar ôl y pandemig ac mae'n cynnwys 50 o ymrwymadau sy'n rhychwantu nifer o bortffolios Gweinidogol. Mae'r Cynllun yn nodi pum blaenoriaeth i helpu pobl ifanc i wireddu eu potensial – y Warant i Bobl Ifanc; mynd i'r afael ag anghydraddoldeb economaidd; Gwaith Teg i Bawb; Gwaith Iach, Cymru Iach; a Dysgu am Oes.
- 29.** Un o ymrwymadau polisi allweddol y Cynllun yw dwyn ynghyd raglenni cyflogadwyedd Llywodraeth Cymru i gyflwyno un model gweithredu newydd er mwyn sicrhau mwy o hyblygrwydd ac effeithlonrwydd. Bydd yn cynnwys ReAct+, Rhaglenni Cyflogadwyedd Cymunedol a Twf Swyddi Cymru+.
- Rhaglen grant yw ReAct+, a'i nod yw helpu pobl sydd wedi colli eu swyddi i ddod o hyd i gyflogaeth newydd mewn cyn lleied o amser â phosibl, a thrwy hynny eu hatal rhag symud i ddiweithdra hirdymor.
  - Mae Cymunedau am Waith a Mwy yn rhoi cymorth cyflogadwyedd dwys i bobl sy'n wynebu'r anfantais fwyaf yn y farchnad lafur o nifer o leoliadau cymunedol. Caiff y rhaglen ei darparu drwy gyllid grant i bob awdurdod lleol yng Nghymru.
  - Prif raglen y Warant i Bobl Ifanc yw Twf Swyddi Cymru+ ac mae wedi bod yn gweithredu ers 1 Ebrill 2022. Mae'n gwasanaethu rhai o'r bobl ifanc sy'n wynebu'r anfantais fwyaf yn ein cymdeithas.
- 30.** Wrth inni ddechrau ein trafodaethau â'r Adran Gwaith a Phensiynau ar ddatganoli, byddwn yn dwyn ynghyd y Model Gweithredu Sengl yn sgil datganoli cyllid cymorth cyflogaeth nad yw'n rhan o'r Ganolfan Byd Gwaith yn un rhaglen. Mae swyddogion wrthi'n gweithio ar y rhaglen ehangach newydd a chaiff manylion pellach eu rhoi i'r Senedd ac Aelodau'r Pwyllgor maes o law.

- 31.** Mae Ysbrydoli Rhagoriaeth Sgiliau yng Nghymru yn darparu rhaglen o weithgareddau sy'n gysylltiedig â Chystadlaethau Sgiliau sy'n codi ymwybyddiaeth o addysg a hyfforddiant galwedigaethol a llwybrau gyrfaedd.

5. Partneriaeth Gymdeithasol a Gwaith Teg

Mae'r bennod hon yn nodi'r ffordd rydym yn hyrwyddo gwaith teg ac yn cefnogi hawliau gweithwyr. Mae hefyd yn amlinellu pam mae partneriaeth gymdeithasol yn bwysig a sut rydym yn hyrwyddo'r gwerthoedd hyn ledled Cymru.

32. Cyflwynodd Llywodraeth y DU ei Bil Hawliau Cyflogaeth ar gyfer darlleniad cyntaf ar 10 Hydref. Mae'r Bil yn cwmpasu nifer o faterion, gan gynnwys:

- hawl i oriau wedi'u gwarantu.
- gwarantu hawliau sylfaenol yn y gwaith o'r diwrnod cyntaf, gan gynnwys diogelwch rhag diswyddo annheg a hawliau i absenoldeb rhiant, absenoldeb mamolaeth ac absenoldeb oherwydd profedigaeth.
- diwygiadau i'r Tâl Salwch Statudol er mwyn cael gwared ar y Terfyn Enillion Is a'r cyfnod aros.
- cyfyngiadau ar allu cyflogwyr i ddefnyddio trefniadau diswyddo ac ailbenodi.
- gwella hawliau undebau llafur.
- cryfhau'r trefniadau i orfodi hawliau gweithwyr yn effeithiol, drwy greu Asiantaeth Gwaith Teg newydd.

33. Rydym yn gefnogol iawn i'r agenda a nodwyd yn y ddogfen 'Gwneud i Waith Dalu' ac yn y Bil Hawliau Cyflogaeth. Mae'r mesurau hyn yn cwmpasu dyletswyddau a hawliau y gellir eu gorfodi'n gyfreithiol ar lawer o feysydd rydym wedi bod yn eu hyrwyddo yng Nghymru drwy ein pwerau datganoledig mwy cyfyngedig.

34. Mae'r ddwy lywodraeth o'r un farn – bydd y mesurau hyn yn uwchraddio hawliau gweithwyr ac yn mynd i'r afael ag amodau gwaith a byddant yn fuddiol i fusnesau a gweithwyr fel ei gilydd.

35. Rydym hefyd yn hyrwyddo'r Cyflog Byw Gwirioneddol ac yn annog cyflogwyr i'w fabwysiadu a'i achredu fel ffordd o gyfrannu at fynd i'r afael â chyflog isel,

gwella cyfraddau recriwtio a chadw, a sicrhau buddiannau i'r sefydliadau hynny sy'n ei dalu o ran eu henw da. Rydym yn glir bod talu'r Cyflog Byw Gwirioneddol yn fuddiol i gyflogwyr yn ogystal â gweithwyr.

- 36.** Rydym wedi cyflawni'r ymrwymiad yn ein Rhaglen Lywodraethu i gyflwyno'r Cyflog Byw Gwirioneddol ym maes gofal cymdeithasol. Hefyd, drwy ysgogwyr fel ein Contract Economaidd a'r Cod Ymarfer ar Gyflogaeth Foesegol mewn Cadwyni Cyflenwi, rydym yn annog y rhai rydym yn gweithio gyda nhw i ystyried buddiannau'r Cyflog Byw Gwirioneddol.
- 37.** Daeth Deddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) 2023 yn gyfraith gwlad ym mis Mai 2023, sy'n cyflawni'r ymrwymiad yn y Rhaglen Lywodraethu i roi statws statudol i bartneriaeth gymdeithasol yng Nghymru.
- 38.** Mae'r ddeddfwriaeth yn golygu y bydd gweithwyr yn cael mwy o gyfle i lunio polisiau, a blaenoriaethau strategol ar lefel llywodraeth genedlaethol ac mewn rhai sefydliadau yn y sector cyhoeddus. Mae'n creu dyletswyddau newydd ar gyrff cyhoeddus i ymgymryd â chaffael cymdeithasol gyfrifol fel y bydd arian cyhoeddus yn cael ei ddefnyddio'n fwy effeithiol i gefnogi datblygu cynaliadwy a gwella llesiant.
- 39.** Er mwyn codi ymwybyddiaeth, mae digwyddiadau ymgysylltu wedi cael eu cynnal gyda phartneriaid cymdeithasol ledled Cymru. Mae'r rhain wedi cynnwys cyfarfodydd bord gron, pecyn hyfforddiant ar-lein a chynadleddau ar thema partneriaeth gymdeithasol.

6. Technoleg

Mae'r bennod hon yn nodi sut mae Llywodraeth Cymru yn manteisio ar y cyfleoedd sy'n gysylltiedig â deallusrwydd artiffisial, lled-ddargludyddion a seiber.

40. Ystyr deallusrwydd artiffisial yw gwyddor a pheirianeg sy'n creu peiriannau a systemau sy'n gallu cyflawni tasgu sydd fel arfer yn gofyn am ddeallusrwydd dynol. Mae'n chwyldroi'r ffordd y mae pobl yn byw, yn gweithio ac yn dysgu ac felly mae angen ei ystyried ym mhob un o'r portffolios Gweinidogol a hefyd fel thema drawsbynciol.
41. Rydym yn cydnabod y buddiannau sylweddol i gynhyrchiant economaidd ac effeithlonrwydd yn y sector cyhoeddus y gellid eu sicrhau drwy fabwysiadu technolegau deallusrwydd artiffisial. Fodd bynnag, mae'n rhaid inni gofio risgiau ac effeithiau deallusrwydd artiffisial ar y gweithlu, hawliau dynol a chymdeithas yn fwy cyffredinol.
42. Yn Llywodraeth Cymru, mae gweithgor traws-sefydliad ar ddeallusrwydd artiffisial wrthi'n cael ei sefydlu i ymgorffori syniadau ynglŷn â deallusrwydd artiffisial mewn timau polisi a chyflawni yn well. Rydym hefyd yn gweithio gyda'r Ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus Digidol, sydd wedi sefydlu grŵp llywio traws-sector ar ddeallusrwydd artiffisial ac awtomeiddio er mwyn rhannu gwybodaeth ac arferion da ar y defnydd diogel a moesegol o ddeallusrwydd artiffisial yn y sector cyhoeddus yng Nghymru.
43. Un maes arall sy'n un o dechnolegau ysgogol yr 21ain ganrif, yn ôl y gred gyffredin, yw lled-ddargludyddion. Ochr yn ochr â'r byd academiaidd, diwydiant, Llywodraeth y DU a Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd, mae Llywodraeth Cymru wedi cefnogi twf y Clwstwr Lled-ddargludyddion Cyfansawdd yng Nghymru, yn ardal Casnewydd yn bennaf, ers dros ddegawd.
44. Gydag arbenigedd o ymchwil hyd at gynhyrchu, mae'r Clwstwr wedi ennill bri yn fyd-eang. Mae'r sector yn flaenoriaeth i'n hymdrechion ym maes Masnach a Buddsoddi, a threfnwyd stondin yng nghynhadledd India ar led-ddargludyddion am y tro cyntaf yn ystod yr hydref, yn ychwanegol at ein presenoldeb mewn llawer o ddigwyddiadau byd-eang eraill.
45. Mae'r ffocws rhyngwladol hwn yn ein galluogi i gyfrannu ein harbenigedd at rai o'r heriau byd-eang mawr. Er enghraifft, mae'r seiberfygythiad byd-eang

yn parhau i gynyddu, sy'n risg barhaus i'n gwasanaethau cyhoeddus, eu cadwyn gyflenwi a'r economi ehangach. Nod ein Cynllun Gweithredu Seiber yw sicrhau bod Cymru yn ffynnu drwy seibergadernid, talent ac arloesedd. Er mwyn gwireddu'r weledigaeth, rydym yn cydweithio â sectorau a byd diwydiant, y byd academiaidd, gwasanaethau cyhoeddus a'r Ganolfan Seiberddiogelwch Genedlaethol.

- 46.** Mae'r Hyb Arloesedd Seiber, sy'n hynod bwysig i Gymru, yn cefnogi hyn. Mae'r Hyb yn cael cymorth ariannol gan Lywodraeth Cymru a Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd. Mae'n manteisio ar yr arbenigedd a gynigir gan bartneriaid megis Airbus, Sefydliad Alacrity, CGI, Thales, Tramshed Tech a Phrifysgol De Cymru. Mae'n fuddsoddiad strategol allweddol i Lywodraeth Cymru ac mae codi ei broffil, lefelau ymgysylltu â byd diwydiant a'r gallu i ddenu buddsoddi ecwiti preifat yn allweddol i'w lwyddiant yn yr hirdymor. Mae Cymru eisoes wedi gwneud buddsoddiadau sylweddol ym maes seiber ac mae'r Cynllun Gweithredu Seiber yn nodi cyfeiriad strategol cyson a chydlynol ar gyfer y dyfodol.